

ПОЛІНА ВОДІАНА

Інтерв'ю із прийдешнім (Наталка Білецька)

Водяна П.М.: Наталко (Наталкою всі зовуть цю тендітну дівчину з щирою, лагідною посмішкою), чи зможеш ти пояснити, коли все Оте почалося – здатність передати свої думки, почуття через ритмічно організовану мову? Мову, яка дивувала

і продовжує дивувати своєю ритмомелодикою, емоційністю і образністю, своєю феноменальністю. Адже поезія, як сказав І. Франко, це “сконцентрована, скристалізована, згущена дійсність. То особливий стан душі”.

Білецька Н.: Чесно, навіть не знаю, з чого все почалося. Точніше – не пригадую... Все щось поступово складалося в моїй долі: ніяких “вундеркіндівських” даних – у дитинстві, ніяких вибухово-гучних вітань – на першому літературному конкурсі. Звідки все це? Від кого? Зрештою, тут мають місце відомі рядки з “Поєми про море” Віктора Кордуна:

*О, як хотів би я знати,
Що означають оці слова,
Які я тепер промовляю? –
Звідкіля вони в мене
Й до кого звернені? –
І зрештою,
Хто це
Чи що це
Отак запитує?..*

Коли згадую своє дитинство, то бачу себе дівчинкою років 3-4-х, яка декламує серед друзів-однолітків (переважно хлопчиків) вірші Пушкіна, Лермонтова, Твардовського, Лисянського, Шевченка... А подбала про це моя бабуся (світла їй пам'ять!). Коли батьки були на роботі, вона по кілька годин на день примушувала мене читати “Буквар”, інші книжки (і часто аж ніяк не дитячі, а справжнісіньку класику!), статті з газет. Саме бабуся Зоя вчила мене слухати шепотіння листя дерев (я ще була в колясці, а пам'ятаю про це!), казала, що то “вітер деревам казки розповідає”; влаштовувала цікаві свята (й не лише для мене, а й для інших дітей з нашого двору) – “Зустріч весни”, “Прощання з літом”. Останнє ми урочисто святкували в теплі ще осінні дні, коли перелітали у вирій птахи, частіше то були лелеки. Ми збиралися за будинком і годинами вдивлялись у надвечірнє небо, чекаючи відльоту лелек, а коли помічали їх – урочисто кричали: “До побачення, лелеченьки! Повертайтеся швидше з теплом! Щасливого польоту!..” Відліт лелек знаменував прихід справжньої осені. І ніяких там календарів, годинників – звичайні крики перелітних пташок з надвечірніх небес...

П.М.: Наталко, ти своїми словами підтверджуєш висновки науковців-медиків, що характер дитини, її відношення до світу – доброзичливе, насторожене, вороже – формується ще в лоні матері, в перші роки цього дивовижного для людини стану – життя, що є найвищим сенсом на Землі. Недарма кажуть, що наймудріші педагоги на Землі – це дідуся і бабуся. Так, Наталко?

Б.Н.: Згодна. У дитячій садочок я не ходила: у мене завжди було й удома багато справ і цікаве спілкування. Навчилася читати я рано: кажуть, що в три роки я вже читала газети. Пам'ятаю, як бабуся Зоя вперше привела мене в бібліотеку – на Сухому Фонтані. Вона мені

на мармуровий храм: тиша, урочистість і всюди – мудрість вікова, мудрість вікова... З того часу я не розлучаюся з книжками. Щодо віршування? У тому – дозвольте – віці я часто римувала слова, склади, навіть якісь окремі звуки і постійно співала їх (такий собі вокально-поетичний постмодерн!). Напевне, я вже тоді відчувала в собі той ритм вірша, а ще мислила образами (щоправда – на суто дитячому рівні).

У школі я навчалася завжди на “відмінно”. У 5-му класі вирішила зайнятися вивченням музичної грамоти. Батьки купили піаніно, і я вступила до музичної школи (№ 2). З тих занять (7 років) лишилось у пам’яті багато цікавого і корисного (майже як у Рильського – “красиве і корисне”), але найбільше мені запам’яталися уроки сольфеджіо (викладач Арцева Л.М., тепер вже покійна) та великий плакат у концертній залі зі словами відомого композитора Шостаковича: “Любите и изучайте великое искусство Музыка! Оно сделает вас духовно богаче, чище, совершеннее...”. Здається, цю істину можна віднести до будь-якого виду мистецтва...

П.М.: Наталочко, а коли в тобі побачили поетку?

Б.Н.: Взагалі-то не є секретом, що я родом з російськомовної родини. Тож перші мої вірші були написані російською. Їх слухали, коли мені було 11 років, поети Еміль Январьов і – “краєчком вуха” – Марк Лисянський, що завітав до рідного міста відсвяткувати свій останній день народження – 80-річчя. Январьов сказав мамі, що “ребенку нужно много в чем помочь!”, а В. Качурін зауважив: “Все родители считают, что их дети – гениальны!”. Таким був мій творчий дебют. Але чомусь я продовжувала писати. З часом це перетворилося на якусь вже потребу, все одно, як дихати, спати...

П.М.: Знаю, що ти з великою пошаною завжди говориш про нашого славного лауреата Шевченківської премії (гордість для Миколаївщини), подарованого нам Карпатами поета Дмитра Кременя. Як перетнулися ваші долі?

Б.Н.: Мені було 14 років, коли мама дізналася, що в Миколаєві існує юнацька літературна студія “Борвій”, керує якою український поет Дмитро Кремень. Мама, нічого не говорячи мені, подзвонила Д. Кременю, і він призначив “талановитій дитині” зустріч.

Тоді я познайомилася з Іваном Кушніром, старостою “Борвію” Наталкою Парасочко і, звісно ж таки, з гостинним господарем – Дмитром Дмитровичем. Виявилось, він не такий суворий, яким я його собі уявляла, а навпаки – щирий, простий і якийсь рідний-рідний... І от, з часом, він дійсно є для мене другим батьком. Я кажу: “У мене є два батька: один дав мені тіло, другий вдихнув у нього душу!”. І так воно і є насправді. Мені було десь років шістнадцять, коли раптом я відчула якийсь ніби поштовх – потреба писати рідною мовою. Не знаю, звідки? Російськомовне місто, батьки, друзі. Певне, “Борвій” і його атмосфера так вплинули. Я сказала про це Дмитрові Кременю, на що він зауважив: “Пам’ятай, що одне завжди буде добре, а друге – чудово, геніально!”. Невдовзі я принесла в редакцію “РП” українські вірші. Дмитро Дмитрович посміхнувся: “Чудово !..”. Певне, тоді це був комплімент-підтримка...

П.М.: Як присмню, Наталко, чути, що в тобі ожила споконвічна потреба поета писати мовою народу, який дає назву країні, частці землі, яка нас годус, дає наснагу до Любові, Добра, Віри, Надії. Я так думаю, що ця земля, український народ,

П. Водяна і Н. Білецька

конче так, тобі відплатять тим же. Як прикро за тих “українців” і шкода їх, що не можуть, не вміють, нарешті, не хочуть знайти себе, відчутти себе на цій частці Землі – Україні – українцями, а не “малоросами”. Вірю, що ваше покоління, Наталю, зуміє над цією трагічною проблемою задуматися. Повернемось до твоєї долі. Приємно відчувати і говорити, що Н.Білецька, наша магістрантка-переможниця “Золотої арфи”. Коли це сталося?

Б.Н.: Олімпу “Золотої арфи” (Миколаївщина) я сягнула лише втретє: спочатку було третє, потім – друге, і нарешті (у 2001 році), перше місце. Того ж року (за порадою прекрасної художниці, мисткині і просто – чудової жінки І.Г. Черкесової) я подала рукопис на конкурс-огляд “Нові імена України”, що від Українського Фонду Культури. Дуже хвилювалася, коли поет Віктор Женченко, відповідальний за номінацію “поетична творчість”, читав мені “критичні нотації” щодо моїх віршів – і це о 0 год. 00 хв. у київському готелі – по телефону! Або коли він же – Віктор Васильович Женченко – познайомив мене з поетом Борисом Олійником (головою УФК), або коли захищав від “нападків” відомої вокалістки Євгенії Мірошниченко, яка намагалася зірвати мій виступ.

Тоді я вперше почула про “Гранослов”, його “героїв” і “богів”. В. Женченко і Б. Олійник порадили спробувати: адже я вже була переможницею “Нових імен”. Я повернулася додому, а там на мене вже чекав новий “сюрприз”: треба було негайно складати речі у валізи і їхати на вокзал за квитками до м. Ялти, куди було відряджено миколаївську делегацію молодих поетів на Всеукраїнську Наряду творчої літературної молоді (від Національної Спілки письменників України). Саме завдяки цій нараді (ще на миколаївському вокзалі) я познайомилася із своїми (насьогодні) найкращими “творчими” друзями – акторкою нашого “муздраму” (та й одеського!) Ольгою Дідусенко (теж поеткою), художником і поетом Богданом Поліщуком...

На Наряді, за усталеними правилами, нас (молодих учасників) розподіляли за секціями – “поезія”, “проза”, “драматургія/критика”. Виявилось, що прихильників “римованої” творчості – найбільше, і поетичних секцій було дві: одною опікувався “поет-постшістдесятник” Віктор Кордун, іншою – відомий “поет у повітрі” Василь Герасим’юк. “Прозу” очолив прозаїк В’ячеслав Медвідь.

Організатори Наряду записали мене у семінар Віктора Кордуна, якого я, тільки-но побачила, страшенно злякалася: занадто гоноровий, суворий і “безжалісно критичний” дядько. На першому ж семінарському засіданні ми трохи посварилися (я таке дозволила собі! - нині аж дивно!) через особисте визначення поезії як такої: я стверджувала, що поезія – це категорія духовності, що має у своїй довершеності, геніальності нести звичайну, хай і прекрасну, красу (це мене так “накачав” шістдесятник Борис Олійник!); Віктор Максимович Кордун якось навіть обурено зауважив, що поезія – це те, що існує у просторі – десь поміж небом і землею, і справжню поезію не зрозуміє звичайний пересічний читач, прочитавши всього один раз. Кордун переконував, що поезією як мистецтвом володіють лише обрані люди – майже жерці, і доторкнутися до неї – означає торкнутися Вічності, сягнути таємниць часопростору – а ці таємниці і завуальовані специфічними мовно-художніми засобами: різноманітними тропами, а також філософським змістом як цілого поетичного тексту, так і кожного окремого слова в ньому. Тоді я не погодилася із метром, але ці його слова запам’ятала (і не випадково!).

П.М.: Повністю згодна з думкою В. Кордуна. Ти знаси, що я не пишу віршів. Але це “чудо природи” я вивчаю як науковець. І не перестаю дивуватися влучності, силі, красі поетичного слова, підкорення його законам віршування. Поезія не є однорідною. Принципи організації ритму вірша створюють різні системи віршування. Які враження, Наталю, ти винесла від такої серйозної Наряду?

Б.Н.: Та Нарада докорінно змінила мене – через “семінарський” вплив особи керівника Віктора Кордуна. Тоді я зрозуміла, що в Україні існує сила-силенна молодих митців, що слово їх – потужне і прекрасне в своєму неповторному поетичному новаторстві. Тоді я вперше познайомилася з такими відомими письменниками і гостями Наради – Наталкою Поклад, В. Шевченком, Ю. Кондімовим тощо.

Тоді я вперше почула з “урочистої промови” (заключного семінару) Віктора Кордуна про ім'я Наталки Білецької в сучасному літпроцесі, та ще й отримала в подарунок книгу поета-куратора “Сонцестояння”. Що й казати, я була на сьомому небі від щастя! Але я завжди знала, що за сьомим є ще й восьме – не менш прекрасне. Це – творчість.

Уже в Миколаєві Тарас і Дмитро Кремені нагримали на мене, щоб я надсилала твори на “Гранослов”. А я ще тоді вагалася – може, поки ще не варто, рано? Той “Гранослов-2001” приніс мені відзнаку дипломанта конкурсу. Писалися нові вірші, і наступного року я вже сама збрала товстенську добірку, назвавши її “Світостворення-XXI”, і, нікому нічого не кажучи, надіслала на “Гранослов-2002”. Коли підійшов час, я щодня бігала до поштової скриньки – чекала звісток зі Спілки. І вони прийшли...

П.М.: У травні минулого року до нашого університету приїздив відомий поет Василь Герасим'юк. Зустріч зі студентами вийшла цікавою і було помітно, що він опікується тобою.

Б.Н.: Другим моїм поетичним натхненням, творчим янголом (якщо можна так визначити) став Василь Дмитрович Герасим'юк (другим після Д.Д. Кременя). На нагородженні “Гранослову” він серед 4-х поетів-переможців чомусь обрав саме мене, підійшов і запропонував... познайомитись. Я, пам'ятаю, аж засміялась – ми ж начебто знайомі з Наради-2001. А він досить серйозно (в суто герасим'юковому стилі) відповів: “Наталко! Давай знайомитись – я – твій редактор. Я беруся готувати до друку твій рукопис. Тепер ми будемо разом працювати”.

І відтоді закипіла робота. Василь Дмитрович – прекрасний поет, вроджений психолог, щирий друг. Наше з ним спілкування досить помітно вплинуло на мою творчість: він, було, телефонував мені в Миколаїв і відверто висловлював свої критичні думки щодо надісланих творів, вимагав “більше справжності, вибуховості, пристрасті” в моєму поетичному тексті, коли я раптом вдавалась до творчої депресії. Це підбадьорювало!

П.М.: Відчуття причетності до Богом даного поетичного Слова ти відчуваєш ще й через те, що стала членом Спілки письменників України. Розкажи про це.

Б.Н.: На Нараді молодих, що відбулася в Ялті в червні 2003-го року, метри поетичного слова (на чолі з В. Герасим'юком та Н. Клименко) запропонували мені вступити до НСПУ, дали відповідні рекомендації.

Там (на Нараді) я, як завжди, знайшла нових близьких мені духовно друзів – поетку Ніну Кур'яту, поетку Наталку Музику, поетку Олену Дуб (відповідно – Одеса, Херсон, Львів). Всі вони – прекрасні поетеси, цікаві подруги.

У вересні 2003-го року я була офіційно прийнята до НСПУ. А у жовтні порекомендована Дмитром Кременем до вступу до АУП.

Ось-ось має вийти накладом “Гранослову” моя перша поетична книжка “З літопису лиманської зорі”. Готовий до друку і рукопис другої.

Нині я є стипендіатом Міжнародного Благодійного Фонду “Смолоскип” (Київ), головою Миколаївської обласної громадської молодіжної літературної організації.

П.М.: Маю надію, що вдало складаються, Наталіс, останні роки для тебе – перші поетичні успіхи, перша укладена збірка, закінчення магістратури МДУ.

Б.Н.: У своєму “навчальному” житті я хочу подякувати викладачам і керівництву філологічного факультету МДУ.

Виокремлювати когось із викладацького складу дуже важко. Чесно !!! Кожен із викладачів має і плекає в собі якусь особистісну родзинку, лишає помітний слід у душах своїх студентів:

Л.В. Старовойт – відзначається однойменною (своєму імені) людською рисою, високо-духовним заглибленням у творчу особистість студента та бездоганним розумінням її;

І.Г. Черкесова – вражає оригінальністю власного світобачення (і не лише на прикладі своїх творів);

П.М. Водяна – цікава методикою проведення лекційних і семінарських занять, отим, так би мовити, “кавовим” настроєм (через свою повсякчасну мажорність, оптимізм), що так захоплює і спонукає до навчання;

А.Л. Ситченко – часом навіть дивує своїми науковими знаннями і здібностями – то є або людина з бездоганною пам’яттю, або просто людина – теоретико-практична енциклопедія знань;

І.Ю. Береза – викладач, що першою з усіх інших є в курсі літературних новин – завжди цікава й неординарна;

А.П. Супрун – вишуканість у всьому + організаторський талент + висока (цікава) методична думка.

А ще – **О.С. Філатова, Л.П. Дудюк, В.І. Шуляр...**

Усім їм велика подяка – за те, що допомагали мені протягом навчання *розуміти і пишати* Словом, підтримували мене !!!!!!!

П.М.: Привідкрій трохи свою душу, розкажи про батьків, кохання – ти про нього багато пишеш. Зрештою, що сповиває твоє натхнення?

Б.Н.: Так дивно, я – донька кандидата економічних наук Білецького Олександра Івановича і теж економістки – мами Білецької Тетяни Григорівни – народилася з поетичною душею. І хоч поважаю будь-яку науку, будь-який вид мистецтва, все ж таки, прокидаючись уночі від суто “шкільного сну”, де я, припустімо, на уроці геометрії чи то алгебри, бентежно радію від того, що немає в моєму справжньому житті *ніякої математики*, ніяких чисел і обрахувань!!!

Що дає мені натхнення? Звісно ж таки – саме життя. Воно, врешті, і є поезією в прозі.

Перше кохання (а воно у мене настільки було вражаюче типовим, що я часом думала, чи не реінкарновані ми – я із моїм хлопцем – з шекспірівських часів і відомого шедедру – “Ромео і Джульєтта”), мінливість настроїв, почуттів, метафоричність світобачення, гострота – аж до глибин душі – буденних, здавалося б, проблем, міжособистісні стосунки, постійний пошук істини і всюдисуща близькість Бога, вівтар Любові – все це і є джерела поетичного натхнення. Хіба ж не так?

П.М.: Наталю, а в якому “світі” живе твоє поетичне Слово?

Б.Н.: Щодо мого літературного стилю.

Колись Віктор Кордун ознаменував мою творчість такими трьома почерговими – в русі тексту – компонентами (такий собі ланцюжок): думка→почуття→образ (що є характерним і для поезії Ліни Костенко – за його словами). Але зараз я намагаюсь подавати слово як окреме, так і в контексті – філософською якоюсь метафорою. Таким чином, і весь контекст, і конкретне слово набувають метафоричного (переносного) значення. Непогано також через цей прийом передавати і філософську думку тексту. До речі, це саме те, що колись говорив мені Віктор Кордун.

Але до *справжньої*, тобто – в такому розумінні – *вічної* Поезії мені ще писати й писати.

А що буде далі – то воля Божа.

П.М.: Наостанок хочу подякувати тобі за розмову, побажати тобі щасливої долі, злету поетичного таланту, безмежного кохання, щирої любові до рідного слова, рідної землі.

Березень 2004

P.S. Під час підготовки часопису до друку Наталка порадувала свого читача новою збіркою “З літопису лиманської зорі”, а також стала аспіранткою кафедри української та зарубіжної літератури МДУ імені В.О. Сухомлинського.